

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Wnioski ***z Warsztatu refleksyjnego*** **Stowarzyszenia- Zielony Pierścień Tarnowa**

Warsztat refleksyjny odbył się w dn. **23 lutego 2021 roku** w Tarnowie, w biurze LGD Zielony Pierścień Tarnowa (ul. Dąbrowskiego 21, 33-100 Tarnów) w godzinach 9.00-14.00. Prowadzony był zgodnie z *Wytyczną Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi* (Wytyczna 5/3/2017 z 18 sierpnia 2017 r.).

W warsztacie udział wzięli: pracownicy Biura Stowarzyszenia- Zielony Pierścień Tarnowa (ZPT), członkowie organów decyzyjnych ZPT, Rady LGD ZPT, członkowie Stowarzyszenia Zielony Pierścień Tarnowa oraz mieszkańcy– wg załączonej listy obecności.

Podczas *Warsztatu Refleksyjnego* uczestnicy podsumowali dotychczasowe wdrażanie lokalnej strategii rozwoju kierowanego przez społeczność lokalną na lata 2014-2020 i działania ZPT - zgodnie z zapisami umowy ramowej, która nakłada obowiązek monitoringu i ewaluacji realizacji LSR.

Po przywitaniu zebranych i wprowadzeniu w temat przez Prezesa Zarządu Pana Adama Flagę wraz z kierownik biura - Joanną Dzieńską, prowadząca spotkanie Barbara Petek-Matuła (Fundacja Moderato) przedstawiła prezentację podsumowującą dotychczasową realizację LSR i działania ZPT wraz z komentarzem na temat zmian w sytuacji społeczno- gospodarczej obszaru ZPT.

Materiały zostały przygotowane na podstawie danych przekazanych przez Biuro ZPT oraz Zespołu Ewaluacyjnego, w tym: zestawień i materiałów z procesu realizacji LSR (monitoring oraz ewaluacja) w zakresach:

- Wdrażanie LSR, realizacja finansowa LSR i rzeczowa, osiągnięte wartości wskaźników,
- Funkcjonowanie LGD i biura, w tym działania informacyjno- promocyjne, doradcze, partnerstwo i organy LGD
- Sytuacja społeczno- gospodarcza obszaru.

Przedstawiono również zakresy monitoringu i ewaluacji ujęte w LSR.

Ponieważ na rok 2021 przypada obowiązek dokonania ewaluacji dotyczącej realizacji LSR od początku jej wdrażania uczestnicy spotkania mieli możliwość zapoznania się z wszelkimi informacjami w tym zakresie. Szczególnej analizie poddano etap wdrażania LSR dotyczący okresu 2019-2021. Na podstawie danych przygotowanych przez biuro LGD ZPT prześledzono:

1. - historię zmian w LSR,

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

2. przeprowadzone nabory
3. realizację Planu komunikacji
4. udzielone doradztwo potencjalnym wnioskodawcą oraz beneficjentom przyznanej pomocy,
5. przeprowadzone szkolenia,
6. działania prowadzone poza realizacją LSR,
7. postęp realizacji rzeczowej oraz finansowej LSR – na podstawie sprawozdania z realizacji LSR za okres do końca roku 2020.

Uczestnicy zastanawiali się czy poziom realizacji poszczególnych przedsięwzięć oraz ich wskaźników produktu są na poziomie satysfakcjonującym i z czego wynika niesatysfakcjonujący poziom realizacji w przypadku kilku przedsięwzięć. Zaproponowano możliwe warianty zaradcze oraz ich wpływ na realizację LSR. Podkreślono, iż znacznym utrudnieniem w realizacji LSR była i jest trwająca na świecie i w tym także na obszarze Polski pandemia. Sytuacja ta odbiła się negatywnie nie tylko na pracy biura i ograniczeniami w bezpośrednim kontakcie z mieszkańcami obszaru LGD ale też w sposób szczególny negatywnie wpłynęła na realizowane projekty w zakresie przedsiębiorczości – podejmowania działalności gospodarczej oraz jej rozwoju. Również przedstawiciele ngo -sów oraz sektora publicznego, którzy realizowali bądź są w trakcie realizacji operacji inwestycyjnych oraz z zakresu wzmocnienia kapitału społecznego – podkreślili, iż ograniczenia spowodowane trwającą pandemią opóźniły uzyskiwanie niezbędnych dokumentów urzędowych oraz wykonanie rzeczowe - w przypadku operacji inwestycyjnych a także uniemożliwiły przeprowadzenie spotkań/warsztatów/szkoleń/wyjazdów – w przypadku operacji „miękkich” i doprowadziły do decyzji o rezygnacji z realizacji tych projektów. Uczestnicy doszli do wniosku, iż w przypadku takich przedsięwzięć należy ponowić próbę ich zrealizowania poprzez ogłoszenie naborów a jeśli nie zostaną złożone żadne wnioski o przyznanie pomocy należy wystąpić do ZW z prośbą o przesunięcie środków na inne przedsięwzięcia rokujące powodzenie w realizacji. Z przeprowadzonych analiz wynika, iż największe zapotrzebowanie i zainteresowania cały czas notuje się w zakresie premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz w zakresie rozwoju istniejącej działalności gospodarczej. Przy czym, biorąc pod uwagę tempo realizacji projektów – najszybciej realizowane są projekty osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą.

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Odnosząc się do zaleceń wytycznych Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie przebiegu warsztatu refleksyjnego dyskusja moderowana przebiegała na podstawie poniższych zagadnień:

1. *Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?*
2. *Czy jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych jest zadowalająca, czy wpływa na osiąganie wskaźników w zaplanowanym czasie?*
3. *W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?*
4. *Czy z perspektywy wybieranych projektów realizowane w ramach LSR przedsięwzięcia można nadal uznać za adekwatne względem kluczowych potrzeb społeczności z obszaru ZPT?*
5. *W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru ZPT?*
6. *Czy przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii?*
7. *Czy procedury naboru wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?*
8. *Jaka jest skuteczność działania biura ZPT (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?*
9. *Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach ZPT, by skuteczniej realizowała cele LSR?*

W wyniku dyskusji i analizy przygotowanych wcześniej materiałów zebrano wnioski oraz wskazano kierunki na przyszłość rozwoju ZPT i realizacji LSR:

1. *Większość wskaźników produktu realizowana jest na poziomie zadowalającym. Biorąc pod uwagę poziom zawartych umów o przyznaniu pomocy na dzień 31.12.2020 roku w ramach poszczególnych przedsięwzięć waha się on od 75 do 100%. Wyjątkiem są przedsięwzięcia:*
 - *Szkolenia podnoszące kompetencje osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, przedsiębiorców i ich pracowników –zawarto 1 umowę wykorzystującą 50% alokacji środków,*
 - *Budowa ścieżek i wytyczenie szlaków rowerowych, nordic-walking i szlaków konnych – zawarte umowy wykorzystują 37,5% alokacji środków,*
 - *Wsparcie organizacji zajęć i aktywnych form spędzania czasu dla seniorów i ogółu mieszkańców - zawarto 1 umowę wykorzystującą 50% alokacji środków.*

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Natomiast poziom rozliczonych projektów waha się od 16% do 90% w zależności od przedsięwzięcia. Najmniejszy poziom rozliczonych operacji dotyczy przedsięwzięcia w zakresie rozwijania działalności gospodarczej poprzez dotacje dla istniejących przedsiębiorców i wynosi niespełna 16%.

W związku z wycofaniem wniosków zaplanowanych jako operacje własne LGD oraz wycofaniem przez beneficjenta wniosku w zakresie utworzenia inkubatora przetwórstwa lokalnego poziom realizacji poniższych przedsięwzięć wynosi 0. Nie został także złożony żaden wniosek w ramach planowanych projektów współpracy.

W roku 2020 zostały ogłoszone nabory wykorzystujące całość wolnych środków w ramach LSR, w tym nabór na premie na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz nabór na dotacje dla istniejących firm - niestety na koniec roku 2020 podpisanych było 14 z 17 zaplanowanych umów (82% z zaplanowanych) oraz rozliczone trzy płatności, które stanowią 18% zaplanowanej dla tego przedsięwzięcia kwoty. Lepiej kształtuje się poziom realizacji operacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 82% podpisanych umów oraz 62% wypłaconych środków. LGD na bieżąco monitoruje postęp realizacji tych wskaźników. Niestety z powodu pandemii i związanych z tym problemów w większości branż Beneficjenci występowali z wnioskami o wydłużenie terminu realizacji operacji. Jeden z Beneficjentów zdecydował o wycofaniu wniosku w styczniu 2021 roku (na kwotę wsparcia 199 742,00 zł). W związku z przesunięciem środków z przedsięwzięć, których poziom realizacji wynosił 0 na przedsięwzięcie z zakresu premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej, zaplanowano ogłoszenie naboru od dnia 17 marca br. Niestety istnieje ryzyko, iż z powodu problemów technicznych w UM, LGD nie otrzyma akceptacji na uruchomienie tego naboru.

W 2020 roku ogłoszono łącznie 11 naborów na operacje realizowane przez Beneficjentów.

Zakłada się, iż wraz z zaplanowanymi na I półrocze 2021 roku naborami pozwoli to zrealizować zakładane w LSR wskaźniki na wymaganym poziomie.

Jednocześnie Beneficjenci, zwłaszcza w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, zarówno premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej jak i rozwoju istniejącej działalności, w dalszym ciągu zgłaszają do Biura LGD swoje uwagi co do zbyt długiego okresu oczekiwania na podpisanie umowy w UMWM.

Podnoszona jest również kwestia zbyt dużej szczegółowości uwag otrzymanych przez Wnioskodawców a związanych głównie z biznes planem stanowiącym załącznik do wopp.

W przypadku wniosków dotyczących rozwoju, wnioskodawcy zwracają uwagę na kwestię przyjmowanego stanu zatrudnienia, który jest przyjmowany z dnia złożenia wniosku, natomiast późniejsza ocena (bardzo długotrwała) powoduje zmiany w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa i stan zatrudnienia się zmienia. Od Wnioskodawców płynie postulat aby stan bazowy był ustalany na moment podpisania umowy o dofinansowanie. Dodatkowym ogromnym problemem jest utrzymanie zwiększonego poziomu zatrudnienia w sytuacji trwającej pandemii i związanych z nią restrykcjami nałożonymi na przedsiębiorców. Kolejną kwestią często podnoszoną przez Wnioskodawców, jest kwestia wzrostu cen, która w połączeniu ze zbyt długim okresem oczekiwania na podpisanie umowy o dofinansowanie powoduje problemy z realizacją działań zaplanowanych w zestawieniu rzeczowym zakresu operacji. Natomiast Wnioskodawcy premii na

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

rozpoczęcie działalności gospodarczej zwracają uwagę, iż niezasadnym obciążeniem jest obowiązek podlegania składkom ZUS w sytuacji gdy osoba prowadząca działalność gospodarczą jest jednocześnie zatrudniona na umowę o pracę i składki odprowadza za niego pracodawca.

- 2. Jakość wniosków jest wysoka o czym świadczy niski wskaźnik odrzucania wniosków na etapie oceny w LGD. Jednakże, istotnym problemem dla osób wypełniających wopp oraz pozostałe dokumenty jest planowanie kosztów i przychodów na najpierw na dzień ich opracowania, następnie na dzień przygotowania uzupełnień do wopp a następnie ich realizacja w trakcie wdrażania operacji. Często, pewne zagadnienia wymagane w biznes planie są przez te osoby niezrozumiałe i/ lub błędnie interpretowane.*

Rozwijający działalność gospodarczą zwykle korzystają z firm consultingowych i ich wnioski są wysokiej jakości, chociaż niekiedy pisane „pod kryteria”.

Wnioski instytucji JSFP są na wysokim poziomie i dają duże szanse na ich realizację aczkolwiek pojawiają się problemy z ustaleniem czy planowana operacja inwestycyjna powinna być objęta zgłoszeniem czy pozwoleniem budowlanym. W związku z tym trzy wnioski zostały wycofane na etapie oceny w UM.

Organizacje pozarządowe mają dobre, warte realizacji pomysły, ale liczą w procesie pisania wniosków na doświadczenie i wsparcie merytoryczne urzędów gmin lub LGD.

Z powodu trwającej pandemii, konsultacje indywidualne zostały w pierwszym półroczu znacząco ograniczone a w drugim zdecydowano o odstępieniu od ich przeprowadzania. Mogło to spowodować spadek jakości przygotowywanej przez wnioskodawców dokumentacji.

- 3. Z powodu otrzymanych z UM rekomendacji co do doprecyzowania zapisów w lokalnych kryteriach oceny operacji dla kryterium pn. "Gotowość do realizacji operacji" dokonano uszczegółowienia opisu możliwości przyznania punktów. Dostosowując kryteria oceny do zmian w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (...) usunięto Kryterium pn.: „Wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy” z uwagi na planowane wprowadzenie zmian dla beneficjentów związanych z brakiem wymogu utrzymania utworzonych miejsc pracy. W związku z podjęciem decyzji o przyspieszeniu procesu realizacji operacji wybranych do finansowania, podjęto decyzję o zwiększeniu ilości przyznanych punktów w ramach kryterium „Wsparcie operacji dotyczących zakupu maszyn, urządzeń i wyposażenia”- w ramach operacji nie inwestycyjnych. Wprowadzono nowe kryterium pn.: „Miejsce zamieszkania/wykonywania działalności gospodarczej”, które ma na celu dodatkowo premiować operacje wnioskodawców, którzy wykażą związek z obszarem realizacji LSR przynajmniej od roku. Zmodyfikowana wersja kryteriów została w styczniu br. zaakceptowana przez UM i są stosowane od naboru 3/2021*

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

4. *Sytuacja epidemiczna w kraju oraz związane z tym restrykcje i zamrożenie działalności wielu branż w tym gastronomicznej, hotelarskiej, turystycznej i rekreacyjnej. Związane z tym zawieszanie lub zamykanie działalności gospodarczej. Konieczność przedsiębiorców do przebranżowienia się lub poszerzenia działalności gospodarczej ze względu na ograniczenia covidowe w prowadzeniu dotychczasowej działalności. Odpływ wysokokwalifikowanych pracowników oraz fachowców za granicę. Słabnące zainteresowanie mieszkańców obszaru/producentów tematem przetwórstwa produktów rolnych z przeznaczeniem na sprzedaż. Brak zainteresowania tematem opracowania marki produktów lokalnych. Zróżnicowanie potrzeb między poszczególnymi gminami wynika zarówno z kwestii położenia Gminy, jak również stopnia zamożności poszczególnych Gmin. Niwelować te różnice można poprzez zwiększenie ilości i zakresu prowadzonego doradztwa.*
5. *Wszystkie wybrane projekty przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i zapewniają realizację potrzeb społecznych wyrażanych przez osoby/ grupy osób przygotowujących dokumentację aplikacyjną. Wszystkie czynniki mające wpływ na realizację LSR wymienione w sprawozdaniu za rok 2019 pozostają nadal aktualne tj: „Wprowadzone w skali kraju rozwiązania prawnych takich jak Program 500 + oraz Konstytucja Biznesu z jednej strony zachęcają do tworzenia nowych firm a z drugiej do pozostawania kobiet w bierności zawodowej. Dodatkowo, zmienia się rynek pracy: przedsiębiorcy mają problem z zatrudnieniem pracowników nawet tych sezonowych, co powoduje zmianę oczekiwań i potrzeb społeczności objętej LSR. Z sezonu na sezon rosną także koszty operacji inwestycyjnych co jest szczególnie uciążliwe dla projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz jst. Problemem staje się także pozyskanie wykonawcy, który zobowiąże się do realizacji prac w określonym terminie. Dlatego pojawia się zagrożenie niedotrzymania terminu, który był punktowany w kryteriach lokalnych.” Dodatkowo ogromnym problemem właściwie w każdym wymiarze realizacji LSR jest trwająca niemalże cały rok 2020 sytuacja pandemiczna, która sparaliżowała życie społeczno-gospodarcze świata w tym, oczywiście Polski i obszaru działania LGD ZPT.*
6. *System wskaźników nie wymagał wprowadzenia zmian. Realizacja wskaźników analizowana jest na bieżąco na podstawie wewnętrznych zestawień prowadzonych przez LGD oraz danych zawartych w ankietach monitorujących realizację operacji przekazywanych do LGD przez beneficjentów po uzyskaniu płatności II transzy/płatności końcowej. Dużą pomocą są także zestawienia stanu oceny wniosków oraz realizacji operacji regularnie przekazywane przez pracowników UM.*

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

7. *Procedury naboru wyboru i realizacji projektów nie są w pełni rozumiane przez beneficjentów ze względu na swój zawiły, prawny charakter. Pracownicy biura ZPT podczas rozmów telefonicznych starannie wyjaśniają potencjalnym wnioskodawcom zapisy procedur i kryteriów. Ze względu na panującą sytuację epidemiczną w kraju konsultacje, w drugim półroczu 2020 roku konsultacje indywidualne w biurze zostały zawieszono.*

8. *Biuro wykonuje swą działalność na właściwym poziomie. Szkolenia i doradztwo prowadzone jest zgodnie z planem i przynosi oczekiwane skutki. Niemniej ilość pracy związana z naborami i dokumentacją powodują, że na promocję i animację można poświęcić dużo mniej czasu niż dawniej. Dużym ograniczeniem dla prowadzenia działań promocyjno-animacyjnych w terenie jest panująca sytuacja epidemiczna oraz związane z tym zagrożenia i restrykcje. Z tego powodu nie odbyły się takie wydarzenia jak Noc Muzeów czy Mundurowy Dzień Dziecka przy organizacji, których do tej pory brali udział pracownicy LGD.*
Działania promocyjno- informacyjne ZPT, w tym prowadzenie strony internetowej, strony na FB, newslettera z blisko 700 odbiorcami, stałego przekazywania informacji telefonicznej oraz e-mailowej skutkują dotarciem z informacją do osób zainteresowanych z obszaru ZPT. Istotne znaczenie ma również praca przedstawicieli LGD na terenie każdej z gmin obszaru ZPT, co pozwala na zmniejszenie dystansu terytorialnego koniecznego do pokonania w celu cenionego przez wielu potencjalnych wnioskodawców spotkania osobistego z doradcą. Dostępne są także broszury informacyjne: 1. dotycząca głównie wsparcia dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą oraz dla przedsiębiorców oraz 2. dotyczące tematyki rozliczania projektów. W roku 2020 rozesłano 13 newsletterów każdorazowo do ponad 600 odbiorców. Lista odbiorców newslettera sukcesywnie rośnie.

9. *Zwiększyć fundusze, którymi będzie dysponować LGD. Zmniejszyć ilość dokumentów, które musi przygotowywać biuro LGD. Ograniczyć zmiany prawa oraz interpretacji prawa na poszczególnych poziomach działania PROW a w szczególności pomiędzy urzędnikami jednego UM.*
Bardziej sprawiedliwie ustalić terminy: obecnie czas dla UM to 6 miesięcy a czas dla beneficjenta na uzupełnienia wniosku o przyznanie pomocy 7 dni.
W zakresie pozostałych działań Biura LGD wskazuje się na bardziej zasadne wykonywanie monitoringu, oceny realizacji LSR, doradztwa itp. poprzez indywidualny kontakt z mieszkańcem obszaru niż w ramach badań w systemie elektronicznym, które niestety z powodu panującej sytuacji epidemicznej były ograniczone czy wręcz niemożliwe do zrealizowania w roku 2020.
Rekomenduje się utrzymywanie stałego kontaktu z pracownikami UMWM dokonującymi oceny wniosków oraz z samymi wnioskodawcami wybranych przez Radę w celu zbierania bieżącej informacji o stopniu zaawansowania i terminu zakończenia oceny dokumentacji aplikacyjnej złożonej do UMWM a także bieżącą pomoc i wsparcie w przygotowywaniu wniosków o płatność. Zauważa się, iż bardzo często odpowiednio wczesny kontakt z Beneficjentem pozwala na przygotowanie w terminie wop oraz odpowiedzi na uwagi do wop. Natomiast

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

bieżący kontakt z wnioskodawcami, którzy oczekują na ocenę dokumentacji przez UM pozwala na ocenę czy wszyscy wnioskodawcy nadal są zainteresowani pozyskaniem wsparcia. Zdarza się, że wnioskodawca podejmuje decyzję o rezygnacji natomiast nie informuje o tym LGD oraz UM lub robi to z opóźnieniem.

10. Poruszono także temat wzmocnienia przedsiębiorczości na obszarze LSR w kontekście punktów:

4. Czy z perspektywy wybieranych projektów realizowane w ramach LSR przedsięwzięcia można nadal uznać za adekwatne względem kluczowych potrzeb społeczności z obszaru ZPT?
5. *W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru ZPT?*
9. *Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach ZPT, by skuteczniej realizowała cele LSR?*

Zebrani rekomendowali w tym zakresie:

W związku ze zidentyfikowanym ryzykiem dotyczącym realizacji, rozliczeń projektów oraz utrzymania trwałości operacji - szczególnie w zakresie przedsiębiorczości, ochrony środowiska, jak również w celu wykonania działań odpowiadających w większym stopniu na zidentyfikowane w analizach ujętych w LSR słabe strony obszaru rekomenduje się utworzenie podmiotu wsparcia przedsiębiorców oraz działań przedsiębiorczych odpowiadającego na problemy i słabe strony wskazane w LSR, jak również dostosowanych do aktualnych wymogów rynkowych i ochrony środowiska. Aby zapewnić większe bezpieczeństwo realizacji oraz utrzymania wymogu trwałości projektu, szczególnie w przypadku operacji dotyczących przedsiębiorczości, skuteczniej prowadzić działalność w perspektywie długoterminowej, konieczne jest posiadanie nie tylko podstawowej wiedzy o realiach prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Polski, ale i skuteczne wykorzystywanie kompetencji XXI wieku, jak również dostosowanie funkcjonowania firmy do licznych wymogów unijnych, w tym propagowanie rozwiązań związanych z ochroną środowiska. Powstały podmiot/centrum byłby jednocześnie miejscem, w którym nowo powstałe firmy oraz firmy zagrożone w swojej działalności, w tym upadłością (szczególnie wspierane wcześniej środkami z LSR) mogłyby prowadzić swoją działalność na preferencyjnych

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

warunkach (opłaty za media, brak opłat za wynajem), jak również miejscem wsparcia firm oraz osób planujących założenie, rozwój działalności gospodarczej dzięki skorzystaniu z usług organizacji pozarządowych, instytucji działających w tym zakresie. Sugeruje się, by istotną cechą działalności podmiotu było wspieranie aktywności gospodarczej poprzez szkolenia, doradztwo, wspomniany wyżej – wynajem/użyczenie, ale również poprzez unaocznienie korzyści w prowadzeniu firmy z wykorzystaniem funkcjonowania samego obiektu wykorzystującego rozwiązania budownictwa pasywnego z jednoczesnym dostępem do dobrych przykładów w zakresie koniecznej w najbliższych latach dostosowania do warunków działalności w zgodzie z ochroną środowiska, np. instalacji fotowoltaicznych, które byłyby objęte zakresem wirtualnej elektrowni. Innowacyjne rozwiązania proekologiczne, w tym upowszechnienie systemu monitorowania zapotrzebowania na energię elektryczną oraz jej zużycia poprzez wirtualną elektrownię pozwoliłyby na wsparcie aktywności gospodarczej w kontekście aktualnych trendów i wymogów, jakie stawia przed mieszkańcami Unii Europejskiej wchodząca w życie nowa perspektywa finansowa. Jednocześnie wskazane jest, aby firmy/podmioty korzystające z centrum były zobowiązane również do działań proekologicznych, innowacyjnych, a wprowadzone przez nie rozwiązania byłyby dobrym przykładem dla pozostałych podmiotów z obszaru.

Wprowadzenie rekomendacji w życie poprzez dodanie przedsięwzięcia nie wymaga ponownych analiz LSR, ponieważ odpowiada na wskazane powyżej słabe strony, tym samym realizuje przedstawione w matrycy logicznej problemy.

11. Podczas przeprowadzonego Warsztatu refleksyjnego poruszono także kwestie w zakresie działań skupionych wokół produktów lokalnych, w tym produktów rolnych, w kontekście punktów:

4. Czy z perspektywy wybieranych projektów realizowane w ramach LSR przedsięwzięcia można nadal uznać za adekwatne względem kluczowych potrzeb społeczności z obszaru ZPT?
5. *W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru ZPT?*

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

9. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach ZPT, by skuteczniej realizowała cele LSR?

Zebrani rekomendowali w tym zakresie powołanie klastra produktów lokalnych, w tym produktów rolnych w wersji elektronicznej, najlepiej poprzez utworzenie platformy – strony internetowej.

Klaster na miarę możliwości mieszkańców LGD, rozumiany w sposób zbliżony do:

„**Klaster** - (ang. *cluster*) geograficzne skupisko wzajemnie powiązanych przedsiębiorstw, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek usługowych, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji (uniwersytetów, jednostek badawczych, normalizacyjnych i stowarzyszeń branżowych) w poszczególnych dziedzinach, konkurujących lub współpracujących ze sobą. Podmioty tworzące klaster koncentrują się na wzmacnianiu konkurencyjności klastra, poprzez ukierunkowanie rozwoju oraz wzrost specjalizacji kooperujących przedsiębiorstw i instytucji, by osiągnąć korzyści skali i zakresu, podział pracy oraz kreację wyspecjalizowanych czynników produkcji. Dzięki działalności klastrów można sporządzać przewagi konkurencyjne na szczeblu, jakim jest kraj czy też region. (Drelich-Sokulska B. (2014), s. 23) Inne nazwy to: grona, dystrykty przemysłowe, lokalne systemy produkcyjne, aglomeracje przedsiębiorstw (...).” *W ślad za: Encyklopedia Zarządzania*

Na obszarze LGD w ramach powyższego klastra zebrani byłiby wytwórcy produktów lokalnych w tym rolnicy.

Celem powstałego klastra byłoby wypromowanie rynków zbytu oraz samych produktów lokalnych, w szczególności rolnych z obszaru Zielonego Pierścienia Tarnowa.

„**Rynek zbytu** (ang. *outlet*) to szeroko rozumiane miejsce (rzeczywiste lub w świecie wirtualnym) sprzedaży i kupna różnego rodzaju produktów, towarów usług stworzonych przez człowieka dla jego własnego użytku. W tym realnym lub wirtualnym miejscu spotykają się uczestnicy procesu handlowego, zainteresowani dwustronną wymianą, najczęściej towarowo-pieniężną. We współczesnym świecie bardzo ważny jest kontent odbiorców, do których pragnie trafić poprzez wybrany rynek zbytu twórca, wytwórca, przemysł.” *W ślad za: Encyklopedia Zarządzania.*

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Wskazane jest, aby podmioty zebrane w klastrze przedstawiały swoje rynki zbytu, sposoby promocji, dzięki czemu rozpowszechnione zostaną one również, jako dobry przykład dla kolejnych podmiotów potencjalnie zainteresowanych przyłączeniem się do klastra produktowego ZPT.

LGD powinno zidentyfikować podmioty lokalne działające w tym obszarze wraz z rynkami zbytu, z których korzystają.

Wprowadzenie rekomendacji w życie poprzez dodanie przedsięwzięcia nie wymaga ponownych analiz LSR, ponieważ odpowiada na wskazane powyżej słabe strony, tym samym realizuje przedstawione w matrycy logicznej problemy.

LGD w celu realizacji przedsięwzięcia wykorzysta zidentyfikowane w ramach aktywizacji i projektu współpracy oraz działań własnych LGD zasoby lokalne, jakimi są podmioty związane z produktami lokalnymi, w tym w szczególności rolnymi obszaru. Planuje się podpisanie Porozumienia w sprawie utworzenia klastra. W ramach zbudowanej strony www funkcjonować będzie spis członków klastra, promocja ich produktów, w tym produktów rolnych, przedstawienie i promocja ich rynków zbytu oraz zachęta do przyłączenia się przez kolejne podmioty do zbudowanego i stale rozwijającego się klastra produktowego ZPT. Zidentyfikowane produkty zostaną szeroko wypromowane poprzez realizację projektu współpracy.

W wyniku realizacji nowego przedsięwzięcia we wskazany powyżej sposób LGD wzmocni prawidłowe wdrażanie LSR poprzez zmniejszenie zidentyfikowanego zagrożenia przy jednoczesnym wzmocnieniu słabych stron i problemów ujętych w LSR.

Rekomendacje zostaną przeanalizowane przez zespół złożony z pracowników biura, zarządu oraz Rady LGD. Realizacja rekomendacji oraz efekty ich wdrożenia będzie elementem oceny w kolejnej ewaluacji wewnętrznej.

W roku 2020, w ramach perspektywy finansowej PROW na lata 2014-2020, przeprowadzono 11 naborów wniosków o przyznanie pomocy w następujących zakresach:

- od 2 do 16 stycznia 2020 r. – w zakresie Przedsięwzięcia 3.1.1 *Budowa ścieżek i wytyczenie szlaków rowerowych, nordic-walkingi szlaków konnych,*

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

- od 10 do 24 lutego 2020 r. - w zakresie Przedsięwzięcia 3.1.1 *Budowa ścieżek i wytyczenie szlaków rowerowych, nordic-walking i szlaków konnych,*
- od 10 do 24 lutego 2020 r. - w zakresie Przedsięwzięcia 3.1.3 *Budowa miejsc aktywnego spędzania czasu na powietrzu, zagospodarowanie i budowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej kąpielisk oraz miejsc rekreacji wodnej,*
- od 10 do 24 lutego 2020 r. - w zakresie Przedsięwzięcia 3.2.1 *Modernizacja i zakup wyposażenia obiektów infrastruktury kulturalnej, w tym domów ludowych, GOKów i bibliotek,*
- od 10 do 24 lutego 2020 r. - w zakresie Przedsięwzięcia 3.2.2 *Odnowa i zagospodarowanie zabytków,*
- od 19 lutego 2020 r. do 3 marca 2020 r. – w zakresie Przedsięwzięcia 1.1.1 *Wsparcie podejmowania działalności gospodarczej,*
- od 9 marca 2020 r. do 23 marca 2020 r. – w zakresie Przedsięwzięcia 1.2.1 *Rozwijanie działalności gospodarczej - Dotacje inwestycyjne dla działających przedsiębiorstw związane z utworzeniem nowych miejsc pracy,*
- od 16 listopada 2020 r. do 30 listopada 2020 r. – w zakresie Przedsięwzięcia 1.3.1 *Szkolenia podnoszące kompetencje osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, przedsiębiorców i ich pracowników,*
- od 16 listopada 2020 r. do 30 listopada 2020 r. – w zakresie Przedsięwzięcia 2.1.1 *Stworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego produktów rolnych,*
- od 16 do 30 listopada 2020 r. – w zakresie Przedsięwzięcia 3.1.1 *Budowa ścieżek i wytyczenie szlaków rowerowych, nordic-walking i szlaków konnych,*
- od 16 listopada 2020 r. do 30 listopada 2020 r. – w zakresie Przedsięwzięcia 4.2.1 *Wsparcie organizacji zajęć i aktywnych form spędzania czasu dla seniorów i ogółu mieszkańców,*

Równocześnie, w roku 2020 dokonano następujących zmian w dokumentach związanych z funkcjonowaniem Rady oraz Stowarzyszenia tj.:

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

- **Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020:**

10.01.2020 r. na podstawie Uchwały nr 1/2020 Zarządu Stowarzyszenia ZPT w sprawie przyjęcia aktualizacji lokalnej strategii rozwoju kierowanego przez społeczność,

- **Lokalne kryteria wyboru operacji wraz z procedurą ustalania bądź zmiany kryteriów**

21.01.2020 r. na podstawie Uchwały nr 2/2020 Zarządu Stowarzyszenia ZPT w sprawie przyjęcia aktualizacji lokalnych kryteriów wyboru operacji wraz z procedurą ustalania bądź zmiany kryteriów.